

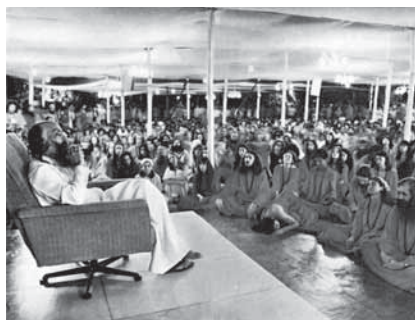

OSHO: enfant terrible duchovního života

Duchovní učitel Bhagván Radžniš, zvaný též Osho, je nezapomenutelným pro každého, kdo se s ním setkal nebo alespoň viděl nahrávky jeho projevů. Ačkoliv byl Ind, jeho život a dílo nevypovídají mnoho o indické náboženské tradici, o to více ale o západním duchovním hledání poslední třetiny 20. století

ZDENĚK VOJTÍŠEK,
ODBORNÝ
ASISTENT HUSITSKÉ
TEOLOGICKÉ FAKULTY
UK, ŠÉFREDAKTOR
CASOPISU DINGIR

Na hnutí, které se kolem Bhagvána Radžniše vytvořilo, je možné ukázat mnohé z toho, co duchovní hledání na Západě charakterizuje: spojování náboženství a psychoterapie, značné nasazení pro duchovní ideály, touhu po spo-

lečenství, intelektuální šimrání moudrými výroky, experimenty s tělem, důraz na zážitek, tvořivost, hravost, schopnost zkombinovat cokoli s čímkoli, humor a mnoho dalšího. To je jistě také důvod, proč je Radžnišovo hnutí (byť v jiné podobě) aktivní i dvacet let po jeho smrti a proč se knihy se jménem Osho stále velmi dobře prodávají.

Práci proti stereotypům

Radžniš přijímal duchovní hledače od roku 1970 v indickém Mumbáji (Bombaji). Jeho nabídkou byla vedle různých meditačních cvičení i terapie, která spočívala ve zbavení zábran a omezení, jimiž klienta poznamenala jeho kultura a její normy. Cestou k vrcholnému zážitku osvícení nebylo dlouhodobé

odříkání, ale v protikladu k indické tradici užívání si všeho, co může život poskytnout a co dosud bylo potlačováno. Radžnišovi následovníci nosili oranžové oblečení a nazývali se sannjásiné.

Roku 1971 začaly vycházet propagační letáky v angličtině, a v důsledku toho za Radžnišem přicházeli ve větší míře evropští a američtí žáci, často ovlivnění hnutím lidského potenciálu (viz Cesta k božství). Vznikala centra jeho příznivců na Západě (první bylo otevřeno roku 1972 v Londýně). Zasluhou bohatých následovníků se Radžnišovi podařilo získat dostatek prostředků, aby mohl otevřít vlastní duchovní centrum (ášram). Vzniklo roku 1974 v indickém městě Púna. Středem života v ášramu byly Radžnišovy večerní promluvy (daršany); přes den se sannjásiné starali o návštěvníky, pracovali v obchodě nebo v manufakturách na mýdlo, na různé s Radžnišovým obrázkem a na další produkty, vedli meditace a semináře apod. Práce byla odměňována pouze ubytováním a stravou. Obyvatelé ášramu byli na práci vybíráni podle toho, k čemu se nejméně hodili – aby nevhodná práce otřásla stereotypy, které je do té doby utvářely.

Ideál nového člověka

Zájem západních návštěvníků ášramu ještě stoupl roku 1975, když k meditačním kurzům přibyla psychoterapeutická sezení. K jejich vedení byli zvaní experimentující terapeuti sympatizující s hnutím lidského potenciálu. Roku 1979 bylo v nabídce vedle meditačních technik, jógy, dervišských tanců nebo taiči také šedesát různých druhů terapií. Zvláštní pozornost mezi terapiemi poutala Radžnišova verze encounterové skupiny, jejíž příslušníci byli nazí a byli povzbuzováni k násilnému chování zbavenému zábran. Podobně měly být ode všech zábran uvolněny i projevy sexuality. Účelem násilí a sexu

**Oshův institut
v Dehradunu v Indii**

➔ Jeden z Radžnišových tichých daršanů (promluvy k sannjásinům)

v terapiích bylo podle Radžniše osvobodit západní žáky od neurotických projevů, které jim zabraňují v meditaci. Taková terapie měla být katarzí, která by žáky zbavila tenzí a úzkostí. Navíc tato praxe odpoutávala žáky od jejich minulosti, pomáhala zvýšit oddanost a vytvářela morálku „nového člověka“.

Roku 1976 prožíval ášram v Púně svůj vrchol. Budovy ášramu i přilehlé provizorní stavby ubytovaly až šest tisíc lidí najednou a celkový počet návštěvníků byl odhadován na 25 až 30 tisíc ročně. Naprostá většina sannjásinů přicházela ze Západu ve vznikajících Radžnišových západních center. Většinou to byli vysokoškoláci ve věku mezi třiceti a čtyřiceti lety, příslušníci vyšší a střední třídy, vzdělání v humanitních vědách, a často již za sebou měli úspěch ve svém oboru. V ášramu pro ně fungovaly nejen již zmíněné terapeutické a meditační skupiny nebo různé dílny, kuchyně a manufaktury, ale i bankovní služby a zdravotnické zařízení. To provádělo – kromě jiného – také sterilizaci, jež byla doporučována zvláště těm sannjásinům, kteří chtěli v ášramu zůstat. (Radžniš silně nedoporučoval těhotenství, a to kvůli přelidnění planety, kvůli degradaci ženy na továrnu na rození dětí a kvůli tomu, že dítě je překážkou rozvoje vlastního já.) V roce 1978 Radžniš oznámil úmysl vybudovat komunitu, v níž by byli pouze sannjásinové a kde by byl vytvořen „nový člověk“, jehož ideu Radžniš choval již několik let. Mělo jít o člověka, který by byl nad dobrem a zlem, osvobozeného od všech pravidel a norem kultury a žijícího v míru a lásce.

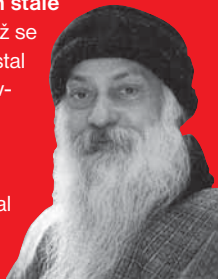
První krize

Vztah příslušníků hnutí lidského potenciálu k Radžnišovi časem poněkud ochladl. Kritika terapeutických metod v Púně se rozhořela zvláště po návštěvě významného terapeuta Richarda Price v Radžnišově ášramu (při terapii byla Priceovi údajně zlomena ruka).

Osho, kontroverzní duchovní vůdce

Bhagván Radžniš (1931–1990) se narodil se jménem Čandramóhan v džinistické rodině jako nejstarší dítě milované zvláště prarodiči, kteří mu přezdívali Rádža (král; odtud jeho přídomek Radžniš). Snad kvůli smrti dědečka, která jej zasáhla v sedmi letech a již nesl velmi těžce, **prožil dětství a mládí údajně spíše zádumčivě a s častými bolestmi hlavy a dalšími nemocemi.** Jeho melancholii ukončil náhlý zážitek osvícení v roce 1953. Univerzitní studium filozofie dokončil roku 1957 a na dvou univerzitách pak filozofii vyučoval. Jeho akademická kariéra skončila roku 1966, kdy ho univerzita v Džabalpuru **požádala o rezignaci na profesorské místo pravděpodobně kvůli kontroverzím,** které vyvolával. Již před touto rezignací totiž podnikal soukromá přednášková meditační soustředění, pro něž si vybíral provokativní společenská témata a na nichž se jako duchovní učitel pokoušel zprostředkovat svým posluchačům osvícení tím, že je šokoval. **V indickém prostředí se tak stal kontroverzní postavou,** provokující otevřenýmihovory o sexu nebo kritikou etablovaných náboženství a jejich kněží. Indická média mu přezdívala „sexuální guru“. Roku 1971 začal používat duchovní titul Bhagván, který naznačoval jeho božství a oprávnění vést k božskému osvícení i jeho následovníky. **Nacházel jich stále více na Západě,** až se v 70. a 80. letech stal pro západní duchovní hledače jednou z nejvýznamnějších duchovních postav. Na konci života přijal jméno Osho.

Ideál společenství „nových lidí“, založeného na vzájemném sdílení, ekologickém hospodaření a „sexuálním komunismu“, byl těžce zasažen zločinnými praktikami některých členů

Ostražitost před terapeutickými metodami v Púně posílily na Západě také filmové záběry nahoty a násilí, které vedení ášramu dovolilo natočit. Kvůli ztrátě nadšení pro komunitu v Púně měla některá Radžnišova centra na Západě jen krátké trvání.

S neúspěchem se ale Radžnišovo hnutí setkávalo i v Indii. Radžnišova ostrá kritika tehdejší politické reprezentace oslabila její ochotu ášram tolerovat. Na pokyn vlády úředníci odmítali vydávat návštěvníkům ášramu víza. Obchodní úspěch ášramu vedl k odnětí daňové výjimky, a tedy značným finančním zatížením. Policie vyšetřovala obchodování s drogami, neoprávněná prodloužení pobytu cizinců a násilné střety mezi občany Púny a obyvateli ášramu.

Roku 1980 byl napaden hinduistickým extrémistou také Radžniš a v ášramu byl úmyslně založen požár. Pozornost vzbudila rovněž úmrtí v ášramu, která policie vyhodnotila jako neobvyklá. Dojem, že ášram je nebezpečnou a pro Indii studnou záležitostí, nadále vzrůstal.

Napětí se odrazilo i na stále se snižující kvalitě Radžnišových daršanů. Snad i proto Radžniš vstoupil v dubnu 1981 do období mlčení. V tu dobu už ovšem probíhaly tajné přípravy na přesun komunity mimo Indii.

Všechnu energii pro Radžniše

Na přelomu května a června 1981 se uskutčnil přesun Radžniše a majetku indického ášramu do Spojených států. Pro Radžniše a své hnutí připravili někteří sannjásinové ranč a pozemek v okrese Wasco v málo osídlené nehostinné části amerického státu Oregon. Rychle se rozvíjející komunitě byl přiznán status města. Vznikl tak Rajneeshpuram (Radžnišovo město), zvaný také „osvícené město“. Tento status sannjásinům přinesl široké pravomocce: městský úřad Rajneeshpuramu mohl sám rozhodovat o stavbách, zřídit městské policejní jednotky, otevřít poštu, autobusovou společnost, malé školské zařízení apod. Policejní Mírové jednotky měly přístup do federálních bezpečnostních sítí, právo používat policejní auta, helikoptéry nebo automatické zbraně.

Během vrcholného období Rajneeshpuramu (trvalo do roku 1983) se naplnila Radžnišova představa o společenství „nových lidí“, založeném na vzájemném sdílení, vědomí rozšířeném meditací, ekologickém hospodaření a „sexuálním komunismu“. Počet stálých obyvatel „Radžnišova města“ dosáhl téměř šesti tisíc. Během festivalů bylo schopno přijmout dalších 15 tisíc návštěvníků. Na rozsáhlém pozemku komunita zařídila vlastní zásobování vodou (díky vybudované přehradě), postavila desítky kilometrů silnic a letiště, provozovala autobusovou a leteckou do-

VÍTE ŽE?

Arménský duchovní učitel **Grigorij Ivanovič Gurdžijev** (asi 1866–1949) vycházel z Theosofické společnosti a ze súfijské mystiky. Vyučoval, že člověk se může z hlubokého duchovního spánku probudit zátěží: tvrdou prací, dechovými cvičeními, nedostatkem spánku a hlavně až vyčerpávajícím tancem.

Tantrismus je indická duchovní tradice, která předpokládá, že **veškerá skutečnost má dva polární aspekty:** ženský, reprezentovaný bohyní Šakti, a mužský, reprezentovaný Šivou. Jógou, meditací a esoterními rituály je získáváno kosmické vědomí, v němž je polarita překonána a nastolena původní jednota. Součástí některých rituálů je pohlavní styk.

Oshova centra u nás jsou dvě a obě nabízejí kromě Oshových duchovních produktů i jiné **alternativní duchovní a terapeutické služby.** Hlavní osobností meditačního centra Osho Shangri La v Lažanech u Žlutic na Karlovarsku je Johann Zeilhofer (Bhagat), meditační centrum Osho Sugama v Brně a v Lažánkách u Veverské Bitýšky na Brněnsku vede Igor Samotný (svámí Ánand Šúnjam).

Cesta k božství

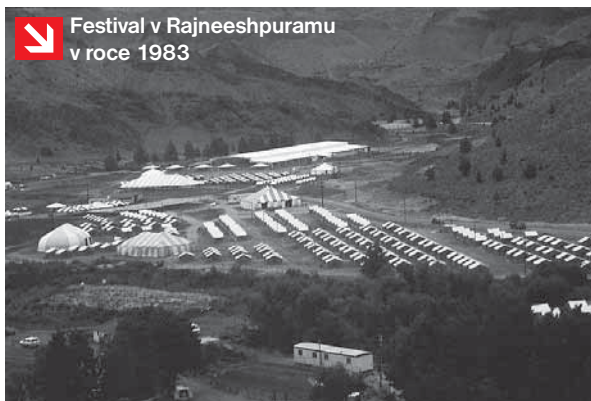
Hnutí lidského potenciálu je soubor různorodých aktivit, které vedou k sebezdokonalování, porozumění své mysli a k osobnímu rozvoji (někdy se užívá i název hnutí osobního rozvoje) a které se na Západě setkávaly s velkým zájmem od 60. let 20. století. Tyto aktivity navazují na hnutí nového myšlení a – stejně jako ono – **usilují o uvolnění celého potenciálu lidské mysli** tak, aby mysl neomezovala člověka v jeho úspěchu, zdravém způsobu života a komunikaci. Lidská mysl má být za pomoci pozitivních sugestivních výroků, vizualizace, relaxačních, meditačních a dalších technik **přivedena k vyrovnanosti, klidu, radosti, pocitu štěstí, k ovládnutí návyků, k praktickým dovednostem** (většinou nevěstě) i k božství. Na rozdíl od běžných příznivců hnutí lidského potenciálu (a tedy pouhých klientů duchovních a psychoterapeutických kurzů a výcviků) nehledali Radžnišovi následovníci božství pouze v sobě, ale **i ve svém duchovním učiteli, jemuž byli také bezvýhradně oddáni.**

Oddaná pobočnice

Sheela Ambalal Patelová-Silvermanová (*1950), velmi schopná organizátorka, měla hlavní zásluhu na úspěchu Radžníšova města. Ma Anand Sheela pocházela z indické rodiny dávných Radžníšových příznivců a později se **stala jeho hlavní pobočnicí**. Osvědčila se už jako manažerka Radžníšova centra v New Jersey a jako tvůrkyně bankovního systému hnutí. **Kvůli Radžníšovi se později dopustila několika trestných činů** (kromě jiných i pokusu o vraždu) a byla odsouzena k dlouholetému vězení. Radžníš se při policejním vyšetřování od ní distancoval a vinu za své neúspěchy svalil na ni. **Mezi obdivovateli Radžníše je Sheela dodnes demonizována**. Na semináři Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů 12. dubna 2002 se ovšem vyznala z toho, že její láska k božskému Radžníšovi stále trvá.

první právní společnost i zdravotnické zařízení. Návštěvníkům sloužilo několik hotelů a restauračních zařízení, bary, diskotéka apod. Město bylo vybaveno celým komplexem služeb od holičství přes zařízení pro hlídání dětí až ke sportovním zařízením. V obchodech byly prodávány knihy a nahrávky s Radžníšovými promluvami i suvenýry. K dispozici byly téměř tři desítky terapeutů. Komunita také alespoň čas-

v týdnu v rozsahu dvanácti, čtrnácti, někdy ovšem až dvaceti hodin denně. Vědomí, s nímž byla tato práce prováděna, bylo považováno za důležitější než činnost sama. Jinou částí duchovního života byly společné meditace za přítomnosti mlčícího Radžníše nebo tiché daršany při Radžníšově odpolední pomalé jízdě autem mezi řadami jásajících oddaných sannjásinů.

Festival v Rajneeshpuramu v roce 1983

Útlak starousedlíků

Napětí mezi Radžníšovými následovníky a obyvateli městečka Antelope, vzdáleného 18 mil od Rajneeshpuramu, vzniklo hned na začátku společného soužití. Obyvatelé se cítili podvedeni už jen tím, že na ranči měla původně hospodařit pouze dvojice nových obyvatel, po nákupu se ovšem ukázalo, že bude sloužit jako mezinárodní duchovní centrum. Starousedlíci

těžce vyzbrojenými Mírovými silami, byla po tomto incidentu ještě utužena. Hnutí také čelilo problémům s imigračními úřady, které poukazovaly na více než 400 sňatků mezi cizinci a Američany a podezíraly sannjásiny, že tyto sňatky jsou účelové pro obejití imigračních předpisů (Radžníš ve svých promluvách jakékoli sňatky odsuzoval).

Rajneeshpuram byl také postižen odchodem a vypovězením několika klíčových sannjásinů, kteří se ke komunitě připojili již v Púně. Pravděpodobnou příčinou byly pochybnosti nad oprávněností boje s obyvateli Antelope i nad militantní rétorikou. Na konci roku 1983 byl Rajneeshpuram ohrožen zkoumáním, zda status města, v němž není náboženství odděleno od občanské sféry, odpovídá ústavě Spojených států. Soudní výdaje, pokles příjmu z činnosti ve městě, pokles podpory ze zahraničí a Radžníšova potřeba hromadit luxusní majetek (hodinky, brilianty, vozy Rolls-Royce, jejichž počet přesáhl 90) neúnosně zatěžovaly rozpočet města a vedly

Účelem nespoutanosti a sexu v terapiích bylo osvobodit západní žáky od neurotických projevů, které jim zabraňují v meditaci

tečně pokrývala potřebu potravin vlastním pěstováním a chovem. Finanční prostředky získával Rajneeshpuram také z Radžníšových center i od jednotlivců a nadací. Odhaduje se, že Radžníšova „nová společnost“ vložila do rozvoje Rajneeshpuramu investice ve výši asi sta milionů dolarů.

Přesto ale byla základem ekonomického úspěchu Rajneeshpuramu dobrovolná práce, považovaná za duchovní činnost (za karmajógu). Byla vykonávána po sedm dní

byli také dotčeni přezíravým chováním sannjásinů. Opozici v Antelope sannjásině ovšem umlčeli tím, že nákupem nemovitostí předstihli v počtu původní obyvatel a v listopadu 1982 získali kontrolu nad radnicí. Kromě mnoha jiných změn tak sannjásině dosáhli kontroly nad místní školou, přejmenování městečka na Rajneesh či zvýšení daní. Kvůli zastrašení opozice v městečku podepsala radnice smlouvu o policejním dohledu s Mírovými silami. Jen 17 z původních 49 obyvatel Antelope tento nátlak vydrželo.

Krise a násilí

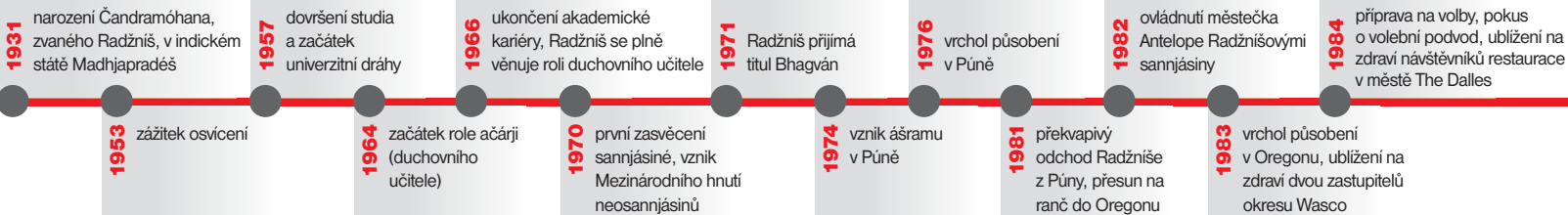
Za vrchol úspěchu Rajneeshpuramu je možné považovat rok 1983. Již tehdy se ale začínaly projevovat příznaky úpadku. Ačkoli se v té době zdálo, že existenci Rajneeshpuramu nemůže nic ohrozit, jeho vedení přijalo militantní rétoriku a vytvářelo dojem pronásledování. K tomu mu na konci června 1983 napomohl výbuch bomby v hotelu v Portlandu, který hnutí patřil a kde se ubytovávali sannjásině na cestě do Rajneeshpuramu. I když nebyl zraněn nikdo kromě pachatele, bezpečnostní opatření, prováděná

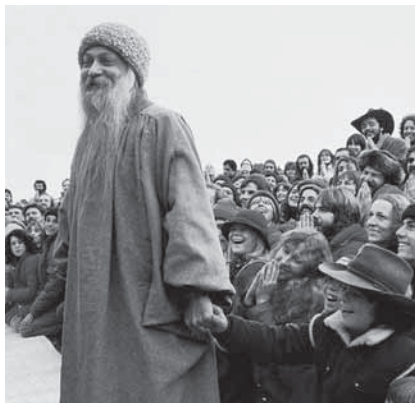
Daršan (promluva k sannjásinům) při Radžníšově jízdě autem podél řady sannjásinů v Rajneeshpuramu

Další z Radžníšových promluv

ČASOVÁ OSA

➔ Osho se stal duchovním vůdcem nejen v rodné Indii, ale také na Západě

i ke kriminálním činům, jichž se vedení komunity nakonec dopustilo.

V říjnu 1984 Radžníš ukončil mlčení a tento čin vysvětlil jako výsledek svého duchovního růstu a zlepšeného zdraví. Svě dřívější předpovědi katastrofického konce světa rozšířil o hrozbu epidemie AIDS („duchovní nemoci“), při níž mají zahynout dvě třetiny lidstva. Možnost slovy přímo ovlivňovat své následovníky a katastrofické scénáře byly patrně důsledkem toho, že si Radžníš uvědomil, jak rychle se jeho hnutí propadá do krize.

Unavený duchovní vůdce

Krizi se ale už zabránit nepodařilo. Po předvolebních machinacích roku 1984 odešli další zklamaní sannjásiné. Vyšetřování kriminálních činů pokročilo a Ma Anand Sheela (viz Oddaná pobočnice) a další tři členové nejužšího vedení v polovině srpna 1985 Rajneeshpuram raději opustili. Radžníš pak Sheelu obvinil ze zločinů a společně se zbylými sannjásiny spálil její majetek.

Do Rajneeshpuramu vstoupili vyšetřovatelé. Koncem října 1985 shromáždili dostatek důkazů pro to, aby obvinili Radžníše, Sheelu a spolu s nimi dalších devět sannjásinů. Radžníš se pokusil tři dny po obvinění uprchnout ze Spojených států; byl ale zadržen se značným bohatstvím i finanční hotovostí. Ve stejné době byla v Německu zadržena i Sheela a další dva vedoucí sannjásiné. Za velkého zájmu médií byly na začátku roku 1986 vyneseny rozsudky. Radžníš byl za imigrační podvody odsouzen k pokutě a vyhoštění, Sheela též k pokutě, k zaplacení škod a k souběžným trestům desítek let vězení za pokus o vraždu, za ublížení na zdraví (otrávením dvou zastupitelů okresu Wasco a jídla v restauracích ve městě The Dalles) a za nezákonné odposlouchávání. Za imigrační podvody byla od-

Východ se Západem

Radžníšovo učení bylo záměrně nekonzistentní, a tak o něm není možné tvrdit o mnoho více než to, že **spojovalo západní filozofické a psychologické myšlení a východní duchovní nauky**. Mezi mnoha inspiračními zdroji tohoto poselství vyniká Grigorij Gurdžijev, který byl Radžníšovi vzorem pro spojení duchovních a psychotherapeutických prvků a od něhož Radžníš **převzal některé súfijské duchovní techniky, například extatický tanec**. Z východních nauk pak Radžníš inspirovala tradice tantrismu, indického esoterního duchovního proudu, pro nějž je rozhodujícím nástrojem duchovního vzestupu práce se sexualitou.

souzena k podmíněnému trestu. Nižší tresty vězení si vysloužili její dva nejbližší spolupracovníci, ostatní byli odsouzeni k podmíněným trestům.

Několik států odmítlo žádost vyhoštěného Radžníše o vstup na jejich území. Nakonec se Radžníš vrátil do Púny a s několika sannjásiny obnovil tmnější ášram. Zřekl se svého božství a vyjádřil pocit únavy z role duchovního učitele. Rajneeshpuram byl postupně opuštěn, roku 1986 uzavřen a roku 1988 prodán.

Role nová a poslední

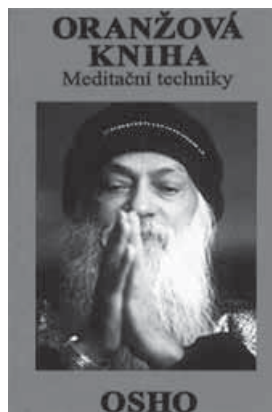
Nedlouho před smrtí Radžníš pravděpodobně přijal novou duchovní roli – hovořil o sobě jako o buddhovi a nahradil dosavadní jméno jménem Osho (a přál si, aby pod tímto jménem bylo známo i jeho dílo a jeho spisy). Řízením ášramu a vydáváním svých knih pověřil tzv. Vnitřní kruh, sestávající z jednadvaceti sannjásinů. Hnutí se po jeho smrti konsolidovalo pod názvem Přátelé Osha a na začátku 21. století ho tvořilo asi 6 až 8 tisíc sannjásinů, sdružených kromě mateřského ášramu v Púně také v centrech v Německu, Japonsku, Itálii a Spojených státech.

Ještě větší úspěch hnutí zaznamenalo z hlediska rozšiřování vlivu Oshových myšlenek. Desítky jeho knih se prodávají v oddělených eso-

terické duchovní literatury v knihkupectvích a zůstávají velmi oblíbené. Oshovy meditační techniky jsou nabízeny v duchovních centrech (která můžeme řadit do širokého proudu hnutí Nového věku), provozovaných nezávisle na globální síti sannjásinů, a to zpravidla společně s technikami a myšlenkami jiných duchovních osobností. Dílo kontroverzního učitele tak patrně nebude dlouho zapomenuto. ■

➔ Oshovy knihy se dodnes velmi dobře prodávají. Oranžová kniha je jednou z nejnámějších

➔ V Oshových ášramech jsou kromě meditačních technik nabízeny i další duchovní a terapeutické metody, například reiki, taichi nebo dervišské tance

VÍTE ŽE?

Knihy Bhagvána Radžníše vycházejí pod jeho pozdějším jménem Osho. Radžníš byl **vynikajícím řečníkem a mistrem vtípu a paradoxu**, takže i jeho knihy jsou čtivé a oblíbené. Podle katalogu pražské Národní knihovny vyšlo česky více než třicet Oshových knih (hlavně v nakladatelství Pragma).

Útok bakterií

Nezávažnější kriminální činy se týkaly sporů se zástupci a úředníky okresu Wasco. Dva ze zástupců okresu byli při návštěvě Rajneeshpuram obslouženi vodou, kontaminovanou bakteriemi salmonely. Jeden z postižených byl hospitalizován. Kvůli těmto sporům bylo pro sannjásiny důležité, aby dosáhli **co nejlepších výsledků v místních volbách**, konaných na podzim roku 1984. Radžníšovi následovníci proto přivezli tři a půl tisíce bezdomovců z celých Spojených států tak, aby

splnili zákonné podmínky pro platné hlasování. V okrese Wasco i v celém Oregonu se ale zvedla vlna odporu proti tomuto způsobu ovlivnění voleb a oprávněnost takto získaných voličů byla právně zpochybnována. **Projekt byl proto před volbami ukončen.**

S volbami patrně souvisela také násilná akce, při níž **sannjásiné distribuovali bakterie salmonely do jídla** v osmi stravovacích zařízeních v oregonském městě The Dalles. Celkem bylo nakaženo 751 lidí, stav 45 z nich si vyžádal hospi-

talizaci a dítě, které se narodilo dva dny poté, co se jeho matka nakazila salmonelózou, se ocitlo ve vážném ohrožení života. Násilná akce se odehrála ve dvou vlnách v září 1984, což nasvědčuje tomu, že byla míněna jako zkouška, zda je možné **znemožnit významné části voličů účast ve volbách**. Případ byl spolu s výše zmíněnými pokusy o vraždu úředníků objasněn až roku 1985, kdy byla při prohlídce Rajneeshpuram nalezena **laboratoř, zařízení pro kultivaci bakterií salmonely**.

